

بررسی تاثیر تجربه و دانش مالی مدیر عامل و اعضای هیات مدیره بر کیفیت افشا و عملکرد شرکت

محمد رضا قدمیاری^۱، نادر نقش بندی^۲

^۱ کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان، ایران

Nader_naghshbandi@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر تجربه و دانش مالی مدیر عامل و اعضای هیات مدیره بر کیفیت افشا و عملکرد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ است. با استفاده از روش حذف سیستماتیک در مجموع ۱۶۲ شرکت جهت بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش بعنوان نمونه انتخاب شد. در این پژوهش از رگرسیون چندمتغیره و نرم افزار ایویوز ۱۰ جهت پیاده سازی و آزمون فرضیه ها استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که تجربه مدیر عامل و دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارند. تجربه مدیر عامل و دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارند.

واژه های کلیدی: تجربه و دانش مالی، کیفیت افشا، عملکرد شرکت، هیات مدیره

مقدمه

بورس اوراق بهادار به عنوان مکانی برای شکل دهی جریان تأمین مالی و سرمایه گذاری نقش عمده ای را در افزایش تولید کشور دارا است و از این طریق در راستای پیشرفت کشور از اهمیتی حیاتی برخوردار است. اما مسأله مهم در این زمینه، شکل دهی درست این جریان، توسط نیروهای موجود در بازار است، که این خود منوط به آن می باشد که پروژه هایی با حداکثر بازده توسط سرمایه گذاران شناسایی گردد. تصمیم گیری برای شناسایی چنین پروژه هایی همواره مستلزم استفاده از اطلاعاتی قابل اتکاء و مربوط به منظور استفاده در مدل های تصمیم گیری می باشد. برای تصمیم گیری سرمایه گذاران بالقوه و بالفعل بازار سرمایه، این اطلاعات تنها زمانی موثر هستند که دارای کیفیت باشند. زمانی که بازارهای سرمایه در ابتدای سال ۲۰۰۰ به اوج خود رسیدند، ورشکستگی و رسوائی پاره ای از شرکتها به تدریج اعتماد سرمایه گذاران را نسبت به مسئولیت گزارش دهی اطلاعات ضعیف کرد و موضوع اعتماد عمومی به کیفیت اطلاعات گزارش شده مطرح شد. لذا این مسئله سبب شد که شفافیت اطلاعات در فرآیند گزارشگری مالی مورد توجه عمیق مجامع حرفه ای قرار گیرد. یکی از مواردی که بر شفافیت گزارشگری مالی در شرکتها تاثیر گذار است، ویژگی های فردی مدیران عامل از جمله توانایی و دانش مالی می باشد که رفتار و نوع تصمیمات آنها را در سازمان تحت الشعاع قرار می دهد. توانایی، یک خصلت باثبات و وسیع را متصور می سازد که شخص را به دستیابی و نهایت عملکرد در مشاغل فیزیکی و فکری مقید میکند و موفقیت افراد را در پی دارد. در تعریفی دیگر، توانایی مدیریت را به عنوان کارآیی مدیران نسبت به رقبا در تبدیل منابع شرکت به درآمد تعریف میکنند. از یک مدیر توانا انتظار می رود که استانداردهای حسابداری را بهتر درک نموده و در نتیجه نامتقارنی اطلاعات را کاهش دهد. مدیران دارای توانایی ذاتی بیشتر، به علت داشتن قدرت درک و تحلیل بهتر از شرایط حال و آینده شرکت و صنعت خود، تخمین های با کیفیت بالاتر را در ارتباط با ارقام تعهدی دارند که این امر منجر به ارائه صادقانه سود حسابداری و در نتیجه باعث بهتر شدن شفافیت گزارشگری مالی می شود. همچنین، دانش مالی مدیران عامل، همان تحصیلات مرتبط با رشته های مالی از جمله حسابداری، مدیریت و اقتصاد می باشد؛ و مدیران عاملی که در این رشته ها تحصیل کرده باشند، دارای توان تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی، آشنایی با استانداردها و سیاستهای حسابداری، نظارت بهتر بر افشای اطلاعات مالی بوده و از فرض احتیاط در حسابداری پیروی مینمایند. مدیران عامل با دانش مالی، توجه زیادی به قسمتهایی مانند حسابداری و حسابرسی داخلی داشته و نظارت دقیقی در انجام این وظایف محوله دارند. احتمال اینکه این توانایی، دانش مالی مدیران عامل و شفافیت گزارشگری مالی مدیران، نقش افشاء گزارشات مالی را در کاهش عدم تقارن اطلاعات بین شرکتها و سرمایه گذاران درک کنند، بیشتر است. مدیران عامل دارای پیش زمینه مالی، مدیریت بهتری بر سیستم حسابداری شرکت داشته و این، ریسک اشتباهات را در سیستم کاهش داده و در نهایت، شفافیت گزارشگری مالی شرکت را افزایش میدهد. جهت سنجش شفافیت گزارشگری مالی ممکن است از معیارهای تک بعدی و یا چند بعدی استفاده شود. از آنجایی که معیارهای تک بعدی، سازه هایی هستند که شفافیت را با خطا اندازه گیری می کنند، بسیاری از تحقیقات معیارهای جامعی از شفافیت طراحی کرده اند که ابعاد مختلف شفافیت گزارشگری مالی را می سنجند. با توجه به این موضوع که تمامی معیارهای تک بعدی، شاخص های غیرمستقیم و به احتمال زیاد مستقل شفافیت گزارشگری مالی میباشند، معیارهای چند بعدی موجب افزایش توان تشریحی آزمون ها می گردند. در این پژوهش جهت سنجش شفافیت گزارشگری مالی از معیار چند بعدی که دامنه وسیعی از مفاهیم مرتبط با شفافیت را پوشش می دهد، استفاده گردیده است. مدل شفافیت بیان شده، مشتمل بر هر دو مجرای انتشار اطلاعات عمومی و خصوصی شرکت بوده و هر دو بعد مقدار و کیفیت اطلاعات را در نظر می گیرد.

فرضیه‌ها

فرضیه های پژوهش به شرح زیر بیان می گردد:

- فرضیه ۱: تجربه مدیرعامل بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه ۲: دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه ۳: تجربه مدیرعامل بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه ۴: دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارد.

پیشینه تحقیق:

پیشینه داخلی

رویایی و ابراهیمی (۱۳۹۴) تأثیر ویژگی های کمیته حسابرسی را بر سطح افشای داوطلبانه اخلاق بررسی نمودند. جامعه آماری پژوهش آنها، شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۳۹۲ می باشند. نتایج پژوهش با استفاده از رگرسیون مقطعی لوجیت با روش حداکثر راستینمایی، نشان داد استقلال کمیته و تخصص اعضای کمیته حسابرسی بر افشای داوطلبانه اخلاق تاثیر دارد.

آزادی و همکاران (۱۳۹۴) نقش استقلال و تخصص مالی کمیته حسابرسی بر افشای اطلاعات مالی را بررسی نمودند. آنها با استفاده از روش کتابخانه ای و مروری بر کلیه مقالات مرتبط با حوزه کمیته حسابرسی، به بررسی عوامل مؤثر بر افشای اطلاعات شرکتهای پرداخته و در انتها چارچوبی نظری و مفهومی برای شرکتهای ارائه نمودند. آنها بیان کردند که نقش کمیته حسابرسی مستقل و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر افشای اطلاعات موجب اعتبار گزارش دهی، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و شفافیت اطلاعاتی و مالی میشود، به گونه ای که میتواند در جهت کسب برتری رقابتی و نیل به اهداف بلندمدت شرکتهای به کارگرفته شود.

ستایش و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی ارتباط بین افشای داوطلبانه و عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند و نتایج پژوهش آنها نشان داد که رابطه معناداری بین افشای داوطلبانه با بازده داراییها و بازده حقوق صاحبان سهام وجود ندارد؛ اما رابطه مثبت معناداری بین افشای داوطلبانه و نمرات کارایی محاسبه شده به وسیله تکنیک تحلیل پوششی داده ها به عنوان معیار جامع عملکرد است.

باغومیان و نقدی (۱۳۹۳) در تحقیقی تحت عنوان تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر میزان افشای اختیاری در گزارشگری سالانه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش بیانگر آن است که از میان سازوکارهای نظام حاکمیت شرکتی در حوزه افشای اختیاری، تنها مالکیت نهادی رابطه مثبت و معناداری با سطح افشای اختیاری دارد.

موسوی شیرینی و همکاران (۱۳۹۲) در مطالعه ای به بررسی رابطه بین کیفیت افشا و نوسان پذیری بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته های آنها نشان داد که بین کیفیت افشا و نوسان پذیری بازده سهام رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. در واقع آنها به بخشی از پژوهش فوق در دوره های گذشته پرداخته اند. با ذکر این نکته که اندازه گیری نوسان پذیری بازده سهام آنها متفاوت از روش این پژوهش بوده است.

خدامی پور و محرومی (۱۳۹۱) تأثیر افشای داوطلبانه را بر مربوط بودن سود هر سهم بررسی کردند. نتایج بیانگر آن بود که افشای داوطلبانه اثر معناداری بر مربوط بودن سود هر سهم ندارد.

پیشینه خارجی

اگستر و وانگر (۲۰۱۳) به بررسی کیفیت افشای داوطلبانه، عملکرد عملیاتی و ارزشیابی بازار سهام پرداختند. عملکرد عملیاتی براساس سه معیار حاشیه سود خالص، نسبت سود به حقوق صاحبان سهام و رشد فروش اندازه گیری شده است. نتایج نشان دهنده رابطه مثبت بین معیارهای عملکرد عملیاتی با افشای داوطلبانه است.

اویار و همکاران (۲۰۱۳) به بررسی رابطه ویژگی های شرکت و سطح افشای داوطلبانه شرکتها در بورس ترکیه پرداختند. نتایج بیانگر آن بود که بین اندازه شرکت، اندازه موسسه حسابرسی، اعضای مستقل هیئت مدیره و مالکیت شرکتی با سطح افشای داوطلبانه رابطه مثبت وجود دارد. همچنین بین معیار سودآوری و اندازه هیئت مدیره با سطح افشای داوطلبانه رابطه معناداری مشاهده نشد.

یوار و همکاران (۲۰۱۳) به بررسی رابطه ویژگی های شرکت و سطح افشای داوطلبانه شرکتها در بورس ترکیه پرداختند. نتایج بیانگر آن بود که بین اندازه شرکت، اندازه موسسه حسابرسی، اعضای مستقل هیئت مدیره و مالکیت شرکتی با سطح افشای داوطلبانه (متغیر وابسته) رابطه مثبت وجود دارد. همچنین بین معیار سودآوری و اندازه هیئت مدیره با سطح افشای داوطلبانه رابطه معناداری مشاهده نشد.

جیو (۲۰۱۱) رابطه بین رتبه های افشا و عملکرد عملیاتی شرکتها را بررسی کرد. نتایج بیانگر رابطه مثبت بین رتبه های افشا (به عنوان متغیر مستقل) با معیارهای عملکرد عملیاتی (تحقیق و توسعه، رشد فروش و حاشیه سود خالص) بود.

ماتسونگا و یونگ (۲۰۰۸) در پژوهشی با عنوان شواهدی از تأثیر دانش مالی مدیرعامل بر روی کیفیت افشا و گزارشهای مالی شرکت به این نتیجه رسیدند که مدیرعامل های دارای دانش مالی سود دقیق تری را ارائه و کیفیت افشای مالی را بهبود می بخشند. درواقع کیفیت افشای مالی یک شرکت تابعی از میزان دانش و تجربه مدیرعامل آن است.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، از نوع پژوهش های کاربردی است. از نظر زمانی مقطعی است. ارتباط بین متغیر ها از نوع توصیفی-همبستگی است و در آن از مدل رگرسیون برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های مطرح شده استفاده میشود. به منظور گردآوری داده ها، از صورتهای مالی شرکت ها شامل صورت سود و زیان شرکت و از صورت های مالی تاریخی به کمک نرم افزار ره آورد نوین و بانک اطلاعاتی سازمان بورس و اوراق بهادار (کدال) و پایگاه های اینترنتی بورس گردآوری

خواهد شد. به منظور گردآوری داده های بخش تئوریک و ادبیات موضوع تحقیق، از روش کتابخانه ای (با سود بردن از ابزارهایی همچون کتابها، مقالات، پایان نامه ها و متون دیجیتالی) استفاده می شود. آزمون فرضیه ها با روش رگرسیون چند متغیره (با استفاده از نرم افزار ایویوز) صورت خواهد گرفت.

جامعه آماری، چگونگی نمونه گیری و نمونه ها

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران میباشد. در این پژوهش برای این که نمونه آماری یک نماینده مناسب از جامعه آماری موردنظر باشد، از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. برای این منظور پنج معیار زیر در نظر گرفته شده و در صورتی که شرکتی کلیه معیارها را احراز کرده باشد به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شده و مابقی حذف می شوند.

۱. شرکت قبل از سال ۱۳۹۱ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۷ در بورس فعال باشد.

۲. به دلیل ماهیت خاص فعالیت شرکت های هلدینگ، بیمه، لیزینگ، بانک ها، موسسات مالی و سرمایه گذاری و تفاوت قابل ملاحظه آنها با شرکت های تولیدی و بازرگانی، شرکت انتخابی جز شرکت های یاد شده نباشد.

۳. از منظر افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد و طی بازه زمانی پژوهش تغییر سال مالی نداشته باشد.

۴. سهام شرکت ها در طول هر یک از سال های دوره پژوهش معامله شده باشد.

۵. اطلاعات مالی شرکت ها در دسترس باشد.

بعد از مدنظر قرار دادن کلیه معیارهای بالا، تعداد ۱۶۲ شرکت به عنوان جامعه غربالگری شده باقیمانده است.

روش و ابزار گردآوری داده ها:

اطلاعات مربوط به ادبیات پژوهش و مباحث نظری از منابع کتابخانه ای و پایگاه های علمی و مقالات خارجی و داخلی جمع آوری شده. داده های مورد نیاز برای انجام این پژوهش به صورت میدانی، عموماً با استفاده از نرم افزار ره آورد نوین و پایگاه اطلاع رسانی سازمان بورس اوراق بهادار تهران استخراج گردیده اند. در این پژوهش از روش رگرسیون چند متغیره و نرم افزار ایویوز^۱ برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها استفاده می شود.

- آمار توصیفی داده ها و متغیرهای تحقیق

آمار توصیفی: زمانی که انبوهی از اطلاعات کمی، به منظور تحلیل و تفسیر گردآوری می شوند، بایستی آن ها را به صورت روشن و قابل فهم، سازمان دهی و خلاصه نمود. اولین قدم در سازمان دهی داده ها، مرتب نمودن آن ها بر اساس یک ملاک منطقی است. در ادامه پژوهشگر علاقه مند است تا ویژگی های یک دسته از داده ها را به صورت دقیق بیان نماید. برای بیان این ویژگی ها از یک سری داده های عددی استفاده می گردد. از این شاخص ها تحت عناوین کلی شاخص های مرکزی (میانگین، میانه، نما) و

^۱ EViews

شاخص های پراکندگی (دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیار، چولگی) نام برده می شود. در این تحقیق به منظور تجزیه و تحلیل داده ها، با استفاده از شاخص های آمار توصیفی، داده های جمع آوری شده را خلاصه و طبقه بندی می نماییم.

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی^۲ تنظیم و طبقه بندی داده ها، نمایش ترسیمی، و محاسبه مقادیری از قبیل نما، میانگین، میانه و ... می باشد که حاکی از مشخصات یکایک اعضای جامعه مورد بحث است. در جدول (۱-۴) اطلاعات مربوط به شاخص های مرکزی (میانگین، میانه، بیشینه و کمینه) و پراکندگی داده ها (انحراف معیار، چولگی و کشیدگی)

متغیر	کیفیت افشا	عملکرد	دانش مالی اعضای هیئت مدیره	تجربه مدیرعامل	اهرم مالی	اندازه شرکت	ارزش بازار به ارزش شرکت	ضرر و زیان
میانگین	۰,۵۰۶۵۶۹	۰,۰۹۸۱۰۵	۱,۴۷۹۷۱۸	۳,۷۱۲۵۲۲	۰,۶۱۶۸۵۲	۱۳,۸۹۹۰۰	۲,۵۰۴۰۷۴	۰,۱۲۱۶۹۳
میانه	۰,۴۹۸۸۰۳	۰,۰۸۴۲۶۴	۲,۰۰۰۰۰۰	۳,۰۰۰۰۰۰	۰,۶۰۸۵۵۷	۱۳,۷۶۶۳۹	۲,۰۴۷۰۱۰	۰,۰۰۰۰۰۰
ماکسیمم	۰,۹۶۹۳۲۰	۰,۶۲۶۷۸۴	۵,۰۰۰۰۰۰	۱۸,۰۰۰۰۰۰	۴,۰۰۲۷۰۴	۱۹,۷۲۲۵۷	۱۲۱,۵۰۹۶	۱,۰۰۰۰۰۰
مینیمم	۰,۰۱۵۵۰۲	- ۱,۰۶۳۲۵۲	۰,۰۰۰۰۰۰	۱,۰۰۰۰۰۰	۰,۰۹۰۱۶۴	۸,۵۰۴۵۱۳	- ۵۳,۲۱۷۹۳	۰,۰۰۰۰۰۰
انحراف معیار	۰,۱۹۴۴۵۱	۰,۱۴۵۶۳۵	۱,۲۸۷۱۲۶	۳,۱۴۳۸۴۲	۰,۲۵۶۶۵۲	۱,۵۸۶۵۳۲	۵,۹۵۶۹۴۳	۰,۳۲۷۰۷۵
چولگی	۰,۰۴۰۱۲۸	- ۰,۴۱۸۸۵۶	۰,۰۷۵۹۷۴	۱,۵۸۳۴۲۰	۳,۱۵۵۸۴۹	۰,۵۸۳۹۷۸	۸,۳۶۸۴۸۵	۲,۳۱۴۲۹۲
کشیدگی	۲,۲۲۶۷۶۱	۹,۴۱۴۹۱۲	۱,۶۰۲۲۶۷	۵,۳۰۴۰۲۹	۳۴,۲۷۲۳۰	۴,۳۱۵۴۱۹	۱۹۵,۴۴۱۶	۶,۳۵۵۹۴۶
تعداد مشاهدات	۱۱۳۴	۱۱۳۴	۱۱۳۴	۱۱۳۴	۱۱۳۴	۱۱۳۴	۱۱۳۴	۱۱۳۴

تحلیل آزمون فرضیه های

بعد از اینکه فروض کلاسیک مربوط به رگرسیون و مانایی متغیرهای پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و روش تخمین مدل هم مشخص گردید، حال نوبت آن است که مدل با توجه به نتایج آزمون F لیمر وهاسمن برآورد گردد. زمانیکه تعداد شرکت ها از مقاطع دوره زمانی بیشتر باشد ممکن است مشکل ناهمسانی واریانس رخ دهد. در این پژوهش برای تشخیص ناهمسانی واریانس ها از آزمون وایت و برای تشخیص وجود خود همبستگی بین متغیرها از آزمون دوربین - واتسون استفاده شده است. لازم به ذکر است که در مدل های مورد استفاده، وجود ناهمسانی واریانس ها تایید شده است و از آزمون GLS استفاده شده است. در نهایت نرم افزار ایویوز برای تشخیص رابطه موجود بین متغیرها به کار گرفته شده است. به منظور آزمون فرضیه ها از نتایج تخمین مدل تحقیق ارائه شده در جدول (۹-۴) بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر ۰,۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین - واتسون ۲,۰۳۲ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان

^۲ - Descriptive statistics

می‌دهد. در حالت کلی نتایج نشان می‌دهد که ضریب متغیر تجربه مدیرعامل مثبت بوده که نشان دهنده تاثیر مثبت تجربه مدیرعامل بر کیفیت افشا می‌باشد. که با توجه به سطح معنی‌داری متغیر مستقل که برابر ۰,۰۴۳۲ بوده که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی‌دار می‌باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول تحقیق تایید می‌شود.

جدول (۹-۴): نتایج تخمین مدل اول

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	-۰,۲۱۰۷۲۷	۰,۱۱۶۷۵۱	-۱,۸۰۴۹۱۹	۰,۰۷۱۵
تجربه مدیرعامل	۰,۰۰۰۹۰۱	۰,۰۰۰۹۵۰	۳,۹۴۸۴۸۲	۰,۰۴۳۲
اهرم مالی	۰,۱۶۱۱۴۷	۰,۰۲۰۴۹۵	۷,۸۶۲۷۹۲	۰,۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰,۰۴۴۶۶۰	۰,۰۰۸۰۴۲	۵,۵۵۳۵۲۵	۰,۰۰۰۰
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰,۰۰۰۲۷۰	۰,۰۰۰۴۰۶	۰,۶۶۶۰۹۶	۰,۵۰۵۵
ضرر و زیان شرکت	-۰,۰۳۳۹۰۰	۰,۰۰۷۹۱۵	-۴,۱۵۶۵۳۲	۰,۰۰۰۰
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۹۳۰			
دوربین-واتسون	۲,۰۳۲			
سطح معناداری (آماره F)	۰,۰۰۰			

نتایج نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری متغیر تجربه مدیرعامل برابر ۰,۰۴۳۲ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی‌دار می‌باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول تحقیق تایید می‌شود یعنی با افزایش مقدار تجربه مدیرعامل، کیفیت افشا نیز افزایش می‌یابد. این نتیجه با یافته های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

جدول (۱۰-۴): نتایج تخمین مدل دوم

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	-۰,۲۰۶۲۸۸	۰,۱۱۶۹۷۹	-۱,۷۶۳۴۵۲	۰,۰۷۸۲
دانش مالی هیئت مدیره	۰,۰۰۲۶۰۸	۰,۰۰۲۴۵۴	۴,۰۶۲۷۶۷	۰,۰۲۸۲
اهرم مالی	۰,۱۶۰۷۶۸	۰,۰۲۰۴۳۳	۷,۸۶۷۹۴۷	۰,۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰,۰۴۴۹۶۷	۰,۰۰۸۰۸۲	۵,۵۶۴۰۶۴	۰,۰۰۰۰
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰,۰۰۰۲۵۸	۰,۰۰۰۴۰۱	۰,۶۴۴۴۹۴	۰,۵۱۹۴

ضرر و زیان شرکت	-۰,۰۳۲۸۰۰	۰,۰۰۷۸۸۴	-۴,۱۶۰۰۱۶	۰,۰۰۰۰
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۹۳۰			
دوربین - واتسون	۲,۰۳۹			
سطح معناداری (آماره F)	۰,۰۰۰			

نتایج نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری متغیر دانش مالی اعضای هیئت مدیره برابر ۰,۰۲۸۲ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی‌دار می‌باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه دوم تحقیق تایید می‌شود یعنی با افزایش مقدار دانش مالی اعضای هیئت مدیره، کیفیت افشا نیز افزایش می‌یابد. این نتیجه با یافته‌های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

جدول (۱۱-۴): نتایج تخمین مدل سوم

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	۰,۱۱۹۰۳۴	۰,۰۳۷۵۳۱	۳,۱۷۱۶۱۸	۰,۰۰۱۶
تجربه مدیرعامل	۰,۰۰۱۴۶۲	۰,۰۰۰۵۰۹	۳,۸۷۱۳۶۰	۰,۰۰۴۲
اهرم مالی	-۰,۳۲۷۶۰۳	۰,۰۱۳۰۱۶	-۲۵,۱۶۹۹۷	۰,۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰,۰۱۲۶۴۱	۰,۰۰۲۶۶۳	۴,۷۴۷۴۹۵	۰,۰۰۰۰
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰,۰۰۰۳۱۰	۰,۰۰۰۳۲۴	۰,۹۵۶۷۰۶	۰,۳۳۹۰
ضرر و زیان شرکت	-۰,۰۰۶۱۲۴	۰,۰۰۵۶۸۱	-۱,۰۷۷۹۷۴	۰,۲۸۱۳
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۸۳۹			
دوربین - واتسون	۱,۵۲۱			
سطح معناداری (آماره F)	۰,۰۰۰			

نتایج نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری متغیر تجربه مدیرعامل برابر ۰,۰۰۴۲ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی‌دار می‌باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه سوم تحقیق تایید می‌شود یعنی با افزایش مقدار تجربه مدیرعامل، عملکرد شرکت نیز افزایش می‌یابد. این نتیجه با یافته‌های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

جدول (۱۲-۴): نتایج تخمین مدل چهارم

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	-۰,۱۵۹۷۷۷	۰,۰۴۸۳۲۹	-۳,۳۰۶۰۶۱	۰,۰۰۱۰
دانش مالی هیئت مدیره	۰,۰۱۲۰۴۱	۰,۰۰۱۱۹۰	-۱۰,۱۱۹۵۷	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	-۰,۳۰۴۲۰۵	۰,۰۱۳۳۷۰	-۲۲,۷۵۲۹۸	۰,۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰,۰۳۳۲۸۲	۰,۰۰۳۴۴۲	۹,۶۶۹۵۷۵	۰,۰۰۰۰
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰,۰۰۰۴۹۴	۰,۰۰۰۳۰۲	۱,۶۳۷۵۱۱	۰,۱۰۱۸
ضرر و زیان شرکت	-۰,۰۰۳۹۰۵	۰,۰۰۵۶۰۳	-۰,۶۹۷۰۳۳	۰,۴۸۵۹
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۸۳۰			
دوربین - واتسون	۱,۵۲۰			
سطح معناداری (آماره F)	۰,۰۰۰			

نتایج نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری متغیر دانش مالی اعضای هیئت مدیره برابر ۰,۰۰۰ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی‌دار می‌باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه چهارم تحقیق تایید می‌شود یعنی با افزایش مقدار دانش مالی اعضای هیئت مدیره، عملکرد شرکت نیز افزایش می‌یابد. این نتیجه با یافته های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

نتیجه‌گیری:

در هر سازمان، وجود یک سازوکار راهبری شرکتی اثربخش، به منظور حفاظت از حقوق سرمایه گذاران برای دستیابی به اطلاعات درست و منصفانه در مورد شرکت حیاتی است. شفافیت و افشا، از کارکردهای اصلی حسابداری و اجزای اساسی راهبری شرکتی است. هر چه شفافیت و افشا کیفیت بیشتری داشته باشد، اطلاعات بهتری در خصوص نحوه اداره شرکت در اختیار ذینفعان قرار می‌گیرد. هدف نظام حاکمیت شرکتی، کسب اطمینان از عدم وقوع رفتار فرصت طلبانه است. این امر به واسطه شفافیت و افشای اطلاعات امکان پذیر است و به کاهش مشکلات نمایندگی و اطلاعات نامتقارن بالقوه بین مدیر (نماینده) و ذینفعان مختلف (سهامداران، اعتباردهندگان و ..) منجر میشود. افشای گسترده میتواند سبب جلب اعتماد سرمایه گذاران در مورد جنبه-های مختلف عملکرد یا عملیات شرکت شود و به کاهش سطح عدم تقارن اطلاعاتی یا به گفته ای، کاهش هزینه های اطلاعاتی سرمایه گذاران بیانجامد. در این پژوهش بررسی در دوره زمانی ۷ ساله از ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۷ انجام شده است و آزمون فرضیه ها با استفاده از نرم افزار ایویوز انجام شده است. نتایج پژوهش به شرح زیر است:

آزمون فرضیه اول:

فرضیه ۱: تجربه مدیرعامل بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارد.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر تجربه مدیرعامل برابر 0.0432 که کمتر از 0.05 درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول تحقیق تایید می شود یعنی با افزایش مقدار تجربه مدیرعامل، کیفیت افشا نیز افزایش می یابد. این نتیجه با یافته های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

فرضیه ۲: دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارد.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر دانش مالی اعضای هیئت مدیره برابر 0.0282 که کمتر از 0.05 درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه دوم تحقیق تایید می شود یعنی با افزایش مقدار دانش مالی اعضای هیئت مدیره، کیفیت افشا نیز افزایش می یابد. این نتیجه با یافته های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

فرضیه ۳: تجربه مدیرعامل بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارد.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر تجربه مدیرعامل برابر 0.0042 که کمتر از 0.05 درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه سوم تحقیق تایید می شود یعنی با افزایش مقدار تجربه مدیرعامل، عملکرد شرکت نیز افزایش می یابد. این نتیجه با یافته های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

فرضیه ۴: دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارد.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر دانش مالی اعضای هیئت مدیره برابر 0.000 که کمتر از 0.05 درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه چهارم تحقیق تایید می شود یعنی با افزایش مقدار دانش مالی اعضای هیئت مدیره، عملکرد شرکت نیز افزایش می یابد. این نتیجه با یافته های باغومیان ونقدی (۱۳۹۳) و اریکسون و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت دارد.

جدول (۵-۱) نتایج کل فرضیه های پژوهش

شماره فرضیه	عنوان فرضیه	تایید / رد
۱	تجربه مدیرعامل بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارد.	تایید
۲	دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر کیفیت افشا تاثیر معناداری دارد.	تایید
۳	تجربه مدیرعامل بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارد.	تایید
۴	دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر عملکرد شرکت تاثیر معناداری دارد.	تایید

پیشنهادهای کاربردی تحقیق

پیشنهادهای زیر به عنوان راهبردهایی برای تحقیقات ارائه می گردد:

باتوجه به تحقیق تهیه شده و نتایج به دست آمده و همچنین ۱۴ سال تجربه کاری اینجانب در قسمت حسابداری شرکتهای تولیدی، بازرگانی و ... اینگونه استنباط می شود که یکی از راه های پیشرفت کشور میتواند استفاده از مدیران عامل و اعضای هیات مدیره ای باشد که علاوه بر داشتن تحصیلات دانشگاهی در رشته حسابداری، سابقه تجربه کاری در تمامی سرفصلهای این رشته (انبار، مالی، حقوق و دستمزد، بهای تمام شده و ...) و نهایتاً سابقه چند ساله موفق و درخشانی در پستهای مدیریت و معاونت مالی را داشته باشند.

در حقیقت استفاده از اینگونه افراد باعث می شود زوایای پنهان گزارش حسابرس و صورتهای مالی برای مدیر عامل و تمامی اعضای هیات مدیره آشکار گردد و مسیر شفاف و برنامه ریزی شده ای برای رفع بندهای حسابرسی و موفقیت شرکت طراحی شود. انشاءالله با این تحقیق توانسته باشم گامی هرچند کوچک اما موثر در راستای پیشرفت این مرز و بوم برداشته باشم.

پیشنهادهای تحقیقات آتی

۱- تاثیر استفاده از پرسنل متعهد و متخصص در قسمت حسابداری بر اصل و جرائم مالیات ها و بیمه های پرداختی

۲- تاثیر افزایش حقوق و مزایای پرسنل موثر قسمت حسابداری بر کاهش در پولشویی و تخلفات مالی

منابع فارسی

آزادی، کیهان؛ مهدی مشکى و مجتبى سمیع پور، (۱۳۹۴)، نقش استقلال و تخصص مالی کمیته حسابرسی بر افشای اطلاعات مالی، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت و حسابداری با رویکرد ارزش آفرینی، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس.

باغومیان، ر، نقدی، س، (۱۳۹۳) تاثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر میزان افشای اختیاری در گزارشگری سالانه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری، دوره ۵، شماره ۱۶، ص ۱۱۹-۱۳۶.

خدای پور، احمد؛ و رامین محرومی. (۱۳۹۱) تأثیر افشای داوطلبانه بر مربوط بودن سود هر سهم. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۱۴، ۱-۱۲.

رویایی و ابراهیمی. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر ویژگی های کمیته ی حسابرسی بر سطح افشای داوطلبانه اخلاق، فصلنامه حسابداری مالی، سال هفتم، شماره ۲۵، ص ۷۱-۸۸.

ستایش، م، کاشانی پور، ف، (۱۳۹۳) بررسی عوامل مؤثر بر ساختار سرمایه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، مقاله ۲، دوره ۱۲، شماره ۳۰، ص ۵۷-۷۴.

موسوی شیرى، محمود، حمید سلیمانی، یوسف مؤمنی و حجت سلیمانی، (۱۳۹۲). بررسی رابطه کیفیت افشا حسابداری و نوسان پذیری بازده سهام در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه پژوهشهای تجربی حسابداری، سال سوم، شماره ۳، صص ۱۴۸-۱۲۳.

منابع لاتین

- Barker V, Mueller G, ۲۰۰۲. CEO Characteristics and Firm R&D Spending Management, Science ۴۸ (۶), PP. ۷۸۲-۸۰۱.
- Erickson J, Park Y.W., Reising J, Shin H. H., ۲۰۰۵. Board composition and firm value under concentrated ownership: The Canadian evidence, Pacific-Basin Finance Journal, ۱۳: ۳۸۷- ۴۱۰. ۲۵.
- Eugster, F; and A. F Wanger. (۲۰۱۳). Voluntary Disclosure Quality, Operating Performance, and Stock Market Valuations, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=۱۸۷۹۸۰۴.
- Jiao Y, ۲۰۱۱. Corporate disclosure, market valuation, and firm performance, Financial Management, Vol, ۴۰, pp. ۶۴۷-۶۷۶.
- Matsunaga S, Yeung E, ۲۰۰۸. Evidence on The Impact of a CEO's Financial Experience on the Quality of the Firm's Financial Reports and Disclosures, University of Oregon, Working Paper.
- characteristics and Uyar, A; Kilic, M.; and N. Bayyurt. (۲۰۱۳). Association between firm Turkish listed companies. <http://www.corporatevoluntarydisclosure.org/articulo/Oa?Id=۵۴۹۲۹۵۱۶۰۰۷>. Redalyc. Org/articulo